

SPORTGEDICHTEN

Sportgedichten

Een sportsonnettenkransenkrans

sneller, sterker, slimmer, schoner, sporter

Bas Jongenelen
&
Marino van Liempt
(samenstelling)

Tilburg 2021

Tweede druk

Omslagontwerp: Marino van Liempt
Afbeelding omslag: Sebos / Shutterstock
ISBN 9789464480627
© 2021 bij de individuele auteurs

Met dank aan Stichting Korreltje Zeezout.

Warming up

Sport en poëzie gaan in deze bundel hand in hand als slechte schoenen en blaren. Om sportief of poëtisch te kunnen presteren moet je beschikken over doorzettings- en strategisch vermogen en vakmanschap. Toegegeven, gemiddeld verbrand je met dichten heel wat minder calorieën: wij hebben ons helaas nog steeds geen six-pack kunnen rijmen.

Net als bij sporten, moet je je bij het maken van sonnetten aan regels houden. Letterlijk. Een sonnet is namelijk per definitie een gedicht van 14 regels en je moet wat je te melden hebt dus in die ruimte proppen. De boel moet ook lekker rijmen en dan hebben we in het geval van deze bundel onze dichters nog een extra instructie gegeven: elke regel moet een vijfvoetig jambe zijn. Dat wil zeggen dat er vijf keer per regel een clustertje staat van een onbeklemtoonde en een beklemtoonde lettergreep. Vooral dit laatste vereist heel wat creatief puzzelwerk, waarbij de apostrof en het synoniemenwoordenboek een handje helpen.

Als je zo'n sonnet neemt (laten we dit het meestersonnet noemen), kun je hieruit 14 nieuwe sonnetten extraheren door een volgend sonnet te maken dat begint met de eerste regel van het meestersonnet en eindigt met de tweede regel van dat meestersonnet. Daarna kun je een sonnet maken dat begint met de tweede regel en eindigt met de derde regel van het meestersonnet en uiteindelijk maak je als veertiende sonnet er eentje dat begint met de veertiende regel van het meestersonnet en eindigt met de eerste waarmee je een ketting van aan elkaar geregen gedichten, ofwel een 'sonnettenkrans' krijgt. In de eredivisie der sonnetten, kun je van elk van die 14 verkregen sonnetten er ook weer 14 maken en dan heb je dus 14 sonnettenkransen van 14 sonnetten, die samen een sonnettenkransenkrans vormen. Het allesoverkoepelend sonnet wordt dan het grootmeestersonnet genoemd.

Het is nogal bewerkelijk om zo'n ding te maken. Gelukkig bestaat er ook zoiets als teamsport en hebben vele poëten ons hun slaafse arbeid ter beschikking gesteld met als beloning De Eeuwige Roem. Die dichters kregen van ons de eerste en de laatste regel van hun te knutselen sonnet, de naam van een sporter en een welgemeend 'succes gewenst'.

De sonnettisten kiezen allemaal hun eigen inhoud en vorm: sommigen schrijven een mini-biografietje, anderen pakken een hoogtepunt uit de carrière en weer anderen laten zich inspireren door de sport of de naam en gaan hiermee een poëtisch-associërend balletje hooghouden. Dit boekje is dus geen sportencyclopedie. Wellicht dat dat wat je leest je wel kan prikkelen om over de sporter nog eens wat uit te zoeken. Onze bewondering en respect voor de sporters is flink toegenomen door alles wat we over hen gelezen hebben. Sport is drama, zoveel is zeker.

We hebben – onder andere met de hulp van Henri Vervoort – een mooi boeketje gemaakt van verschillende sporters die een plekje verdienen in deze bloemlezing. Vanaf de zijlijn werd ons gedurende het maakproces heel wat toegeschreeuwd over wie we allemaal vergaten zijn op te nemen. Maar ja, op een bepaald moment is natuurlijk elk van de 196 honken bezet. Als dit boekje nou de bestseller wordt die het verdient te worden, maken we gewoon een deel 2 met 196 andere sporters, afgesproken!

Bas Jongenelen
Marino van Liempt

Tilburg en 's-Hertogenbosch, oktober 2021

01

olympische dames

Oh Hermes! Oh Mercurius! Oh Zeus!
Oh Nikè! Oh Athena! Ah-phrodite!
Die voor U staat, behoort tot de elite
De ring en de arena zijn ons huis

De ringen van Olympus staan symbool
Voor alle mooie mensen op dees' aard
Of je een baardje hebt of hebt gebaard
We hebben power en we hebben soul

De olie op het lijf weerkaatst de zon
Vandaag staat er weer heel wat op het spel
De vlam die flakkert, fluistert poëzie

De kosmos leeft hier in dit stadion
Wij vrouwen staan ons mannetje, jawel
Aanvaard de gift van lijf en energie

1.1 MARINO VAN LIEMPT
Delphine van Opdorp-Ariëns Kappers

Oh Hermes! Oh Mercurius! Oh Zeus!
Hier lig ik dan in dit Romeinse bad.
Oh Tyche! Niet gepiest en toch zeiknat,
maar nu: ik sprankel als een spaatje bruis

Door noodlot werd ik paralytisch, maar
(Het volgende dat zie ik graag ge-airquoted)
“Ik kwam en heb ge-luctor et emergo-d”,
want ópgeven? Mijn hoofd stond daar niet naar!

Hier lig ik dan, te prachten en te pralen,
na al die pijn, het strijden, het gezwoeg,
hier lig ik dan, nog eventjes genieten

Ik zal zo straks medailles binnenhalen,
de eersten voor Oh-ranjes Paraploeg!

Oh Nikè! Oh Athena! Ah-phrodite!

zweester (1939) drie keer goud op de PS Rome 1960 , eerste Nederlandse Paralympisch kampioene

Foto: parawatcher.nl

Gratia Maria Margaretha baronesse Schimmelpenninck van der Oye

Oh Nikè! Oh Athena! Ah-phrodite,
godin der witte toppen: áfdaling.
de eerste vrouwelijke lieveling,
op lange latten naar beneden schieten.

Oh Gratia Maria, baronesse,
heldin van 't Nederlandse Lage Land
toch bleef ze geen alpineskiester, want
ze viel, ons koningin van de souplesse.

Dus Schimmelpenninck van der Oye hield
het skiën voor gezien, zij stortte zich
op slank en werd al snel een favoriete,

want eenmaal voor haar Weight Watchers geknielid,
spreekt menig dunne vrouw met trots – wel tig –:
'Die voor U staat, behoort tot de elite!'

skiester (1912-2012) zesde plaats afdaling Kitzbühel 1936, eerste Nederlandse vrouwelijke deelnemer (OS Berlijn 1936)

1.3 ANNEKE HAASNOOT

Mia Audina

Die voor u staat, behoort tot de elite:
een volksheldin van amper veertien jaar.
Jakarta's kleine shuttlefluisteraar,
dat zij daarvan genoot, dat bleek een mythe.

Behorend tot de grote favorieten,
als prof een veelgeprezen prijswinnaar,
kreeg zij van fans de handen op elkaar.
Haar pa rook roepies en wou meegenieten.

Hij was haar coach en trainer, maar zij stopte,
want koos ervoor haar moeder te verplegen.
De Bond gaf later toen die stierf niet thuis.

Eenmaal getrouwd en na Oranje klopte
de Heer bij Mia aan, bleek zij 't ontstegen.
De Ring en de Arena zijn ons huis.

badmintonspeelster (1979) negen Grand Prixtoernooien en zilver op OS Atlanta 1996

1.4 MARINO VAN LIEMPT

Anky van Grunsven

'De ring en de arena zijn ons huis,
't parcours zo eigen als mijn rijbroekzak,
rivalen die ik zo in hoeken kwak,
het winnen went wel, wapenbroeder,' fluis-
tert Anky bits in 't oor van Salinero.

'Wie ben je, Ank, en waar?' vraagt S. zijn baas,
'Een gaucho op de pampa? Nee? Helaas!
Of Spanje dan, dan ben je caballero
of cowgirl in de States met zeeën koetjes
of zijn we op een dak? Dan: Sinterklaas!' –

En dan klapt Anky dravend uit de school:
'De hele wereld kust jouw paardenvoetjes,
en ik ben Amazone trippel A's,
de ringen van Olympus staan symbool!'

dressuuramazone (1968) drievoudig Olympisch kampioen, negen Olympische medailles

1.5 HANNELLY KRUTWAGEN
Nicolien Sauerbreij

De ringen van Olympus staan symbool voor internationale prachtgedachten. De jonge sporters geven fier hun krachten in navolging van zijn of haar idool.

Zo is ons landje trots op Nicolien. Een heuse gouden snowboardkampoene in flitsend pak en coole snowboardschoenen met sponsornamen die je goed kan zien.

Want topsport kost voorwaar een lieve duit. Je komt er niet alleen met idealen, het gaat altijd met zakendoen gepaard.

Het resultaat? Ons volkslied klinkt voluit, en zij staat met een vochtig oog te stralen voor alle mooie mensen op dees' aard.

snowboardster (1979) goud op OS Vancouver(2010) en winnaar wereldbeker snowboarden 2002

Foto: nos.nl

1.6 MARINO VAN LIEMPT
Bibian Mentel

Voor alle mooie mensen op dees' aard
zijn ereplaatsen in het paradijs
waar jij je aan een troostentafel schaart,
aan 't einde van een o zo zware reis

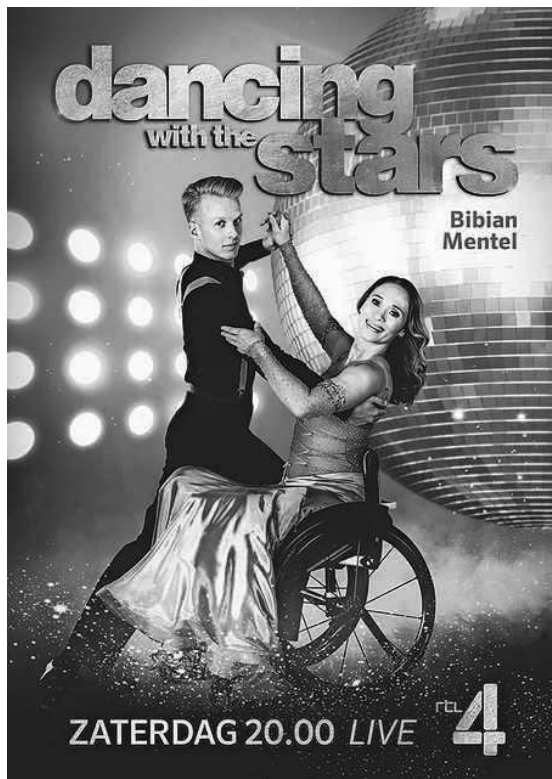
Het aardse leven stelde j' op de proef,
het werd je stuk bij beetje afgenomen
hoe diep de kuilen ook die 't noodlot groef
wilskrachtig bleef je opstaan, bleef je dromen

Sjalom en vaar bergóp tot aan de poort,
terwijl men hier jouw liefdesvuur bewaart

Het sneeuwig jachtveld lacht je tegemoet
waar jij een boardje hebt of hebt geboard

Rust zacht, Bibi, daar waar 't er niet toe doet
of je een baardje hebt of hebt gebaard

snowboardster (1972-2021) goud op PS Sotsji en twee keer goud op PS Pyeongchang

1.7 JAN VAN PEER

Estella Agsteribbe

Of je een baardje hebt of hebt gebaard,
De hoogste wens is sterrendom behalen,
Legende zijn in oude sportverhalen
Met goud omhangen, wereldwijdvermaard.

Je naam, Estella, is de hemel waard,
Die staat al aan het firmament te stralen.
In oogverblindend gouden kapitalen
Prijk jij olympisch op de sterrenkaart.

De sterrenval, de hemel is gebroken ...
En zie de lijken branden, ovens roken,
En overal zijn poelen vitriool.

Je ster is in dat gifmoeras verdronken,
Voor jou wil ik dat dít lied heeft geklonken:
‘We hebben power en we hebben soul!’

turnster (1909-1943) goud op OS Amsterdam 1928, in 1943 vermoord in Auschwitz

1.8 DANIËLLE VAN DEN HEUVEL

Daphne Jongejans

We hebben power en we hebben soul
de blonde waternimf uit Amstelveen
trok veel bekijks, gelijk een popidool
een lust voor 't oog en aardig naar het scheen

na afzet toonde zij in parabool
haar godenlijf, waarna echt iedereen
zich afvroeg wat er onder 't lycra school
de Daphne-koorts greep jachtig om zich heen

Toch moet het weleens steken dat broerlief
het wereldkampioenschap wél eens won
olympisch goud was het alternatief

maar Daphne moest naar huis, zonder pardon
wat blijft is prachtig beeld in het archief:
de olie op het lijf weerkaatst de zon

schoonspringster (1965) vier keer deelname OS, kampioen NK 3 meterplank

1.9 O.B. KUNST
Ria Stalman

De olie op het lijf weerkaatst de zon,
alsof je helemaal een bronzen beeld
bent en alsof de duivel ermee speelt
je ook nog meedoet aan de biathlon!

Nee, dat is maar een grapje, je bidon
kan rustig bij je blijven, je verdeelt
je energie verkeerd! Je spierenteelt
verdient nu aandacht, dus die knalbonbon

wil ik niet zien – dat is me te privé.
Dus Ria, aan je stoere sportdieet
van pillen, poeders ... graag een beetje snel!

O beeld van Myron van Eleutherae,
ga in de cirkel staan en wees gereed,
vandaag staat er weer heel wat op het spel.

atlete (1951) goud discuswerpen OS Los Angeles 1984, meerdere internationale kampioenschappen discuswerpen en kogelstoten gewonnen

Foto: atletiek.nl

1.10 INGE BOULONNOIS

Bettine Vriesekoop

Vandaag staat er weer heel wat op het spel.
Olympische medailles tafeltennis
en Gerard Bakker trapt als altijd stennis,
geen lieverdje, haar coach, dat weet ze wel.

Die slopersbeul vernedert haar al jaren
en nu behandelt hij haar haast als del!
De match begint, die mondt uit in een rel
want zij verliest, dankzij die halve gare.

Ineens heeft zij het helemaal gehad.
Die ploert, zijn trainingen is zij spuugzat!
Geen mens mag haar van nu af koeioneren.

Ze wil gaan schrijven en Chinees studeren.
Wat wordt het: prozawerk of belletrie?
De vlam die flakkert, fluistert poëzie.

tafeltennisster (1961) drie keer deelname OS, won vijf Europese enkelspeltitels

BETTINE VRIESEKOOP

Bij de Chinees

Gewoonten en gebruiken in China

1.11 MARINO VAN LIEMPT

Willy Stähle

De vlam die flakkert, fluistert poëzie
jouw naam het zachtst gesproken, 't vaakst gehoord,
godinnen barstten haast van jaloezie,
Apollo, Zeus, door j' heerlijkheid bekoord

Zij trachtten jou al eerder op te halen,
als vrome Ikaros viel jij ter aarde,
waar zij je van je dartelheid bestalen,
bescheiden restte jou het lot t' aanvaarden ...

Olympos! Waarnaar sporters hemelvaren,
blijmoedig ski je over 't bronzen water
al lavend aan de eeuw'ge levensbron

Er komt geen einde meer aan jonge jaren,
je loopt nu rond in 's godens sporttheater,
de kosmos leeft hier in dit stadion

waterskiester (1964-2015) goud OS München 1972

1.12 MARINO VAN LIEMPT

Sanne Wevers

De kosmos leeft hier in dit stadion
essentie en perfectie tikken tiktak
ineens een aanloop en dan na een flikflak
volmaakt rechttop als een acrostichon

onmiddellijk de weverspirouette
roemrucht gemaakt door excellente Sanne
illusie van gemak, een radslagspanne
gevolgd door overslag, de loftrumpetten

eerbiedigen het bovenaardse draaien
vrijmoedig vliëgend in een sprongspagaat
Ravel gezelt het damesenkelspel

Olé: een salto, zweven, landen, zwaaien
U zij de glorie! – Sanne denkt kordaat:
wij vrouwen staan ons mannetje, jawel

turnster (1991) Goud OS Rio de Janeiro 2016 op de balk

Rea Lenders

Wij vrouwen staan ons mannetje, jawel
en mannen ook hun vrouwtje, dat staat vast.
Want in de speeltuin is het ongepast,
als één de ander uitsluit bij het spel.

De schommel, glijbaan, wip en trampoline
die bieden aan het mensdom veel vermaak.
En dus zijn Pieter-Bas en Mecheline,
bij 't kinderspelen geen van twee de sjaak.

Maar toch komt er soms eentje bovendrijven,
die net iets beter glijdt of wipt of springt,
en spot met de gelijkheidstiranie.

Zo'n meisje weet: van al die kinderlijven
is er geen een dat beter springt en swingt.
Aanvaard de gift van lijf en energie.

trampolinespringster (1980) twee keer deelname OS, tienvoudig kampioen NK

1.14 BART ADJUDANT
Marit Bouwmeester

Aanvaard de gift van lijf en energie
Mentale kracht zo groot, haast niet te peilen
Jou nemen ze de wind niet uit de zeilen
Je houdt bij elk probleem steeds de regie

Nee, jou betrapt men zomaar niet op feilen
Gespierd je lijf en altijd vol esprit
Veel meningen maar geen pedanterie
Ik wil wel elke dag met jou verwijlen

Ik wil mijn fantasieën met je delen
Maar ben daarvoor te bang, sterf duizend doden
Dus blijft de conversatie keurig kuis
En leef ik eenzaam in mijn luchtkastelen
Stilzwijgend blijf ik bidden tot de goden
Oh, Hermes! Oh, Mercurius! Oh, Zeus!

zeilster (1988) zilver op OS London 2012 en goud op OS Rio de Janeiro 2016

code
ZEILEN
25%
korting

zonder ondersteuning
ben ik nergens

PLANTINA
Vitamines